

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2799

Vragen van de leden **Sylvana Simons** (BIJ1) en **Piri** (PvdA) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Buitenlandse Zaken over *de mishandeling van asielzoekers uit Wit-Rusland in Polen* (ingezonden 20 april 2022).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (ontvangen 19 mei 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2696.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het nieuwe rapport van Amnesty International waarin nieuw bewijs wordt geleverd dat bijna tweeduizend asielzoekers willekeurig zijn vastgezet die in 2021 de grens vanuit Wit-Rusland overstaken?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Wat vindt u van het feit dat een groot deel van deze tweeduizend asielzoekers door Polen mishandeld zijn, in te kleine en overvolle kamers worden vastgezet, soms gedwongen verdoofd, geboeid en bewerkt met stroomstootwapens? Bent u het eens dat dit grove mensenrechtenschendingen zijn die door de Poolse autoriteiten worden begaan?

Bent u het eens met de conclusie van Amnesty International dat deze praktijk van de Poolse autoriteiten riekt naar hypocrisie en racisme, vooral in het licht van het schrille contrast met de Poolse houding jegens Oekraïense vluchtelingen?

Antwoord 2 en 3

Het kabinet heeft kennisgenomen van de berichtgeving en acht deze zorgelijk. De wetgeving van de Europese Unie bevat diverse regels ten aanzien van de behandeling van asielzoekers, zowel tijdens de asielprocedure als gedurende detentie. Het kabinet hecht eraan dat lidstaten deze regels te allen tijde naleven en daarbij tevens internationaalrechtelijke waarborgen respecteren.

¹ Amnesty.nl: 11 april 2022 <https://www.amnesty.nl/actueel/polen-belarus-nieuw-bewijs-van-mishandelingen-asielzoekers>

Het spreekt voor zich dat er nooit sprake mag zijn van discriminatie of racisme.

Ten aanzien van het detineren van asielzoekers merkt het kabinet in algemene zin het volgende op. Wanneer personen in strijd met de bepalingen van de Schengengrenscode een grens oversteken, is het kabinet er voorstander van dat er een grensprocedure wordt toegepast op basis van het bestaande EU-recht. Dat betekent dat voor migranten die op onwettige wijze de grens oversteken een vorm van grensdetentie aangewezen kan zijn. Dat geldt óók als zij asiel aanvragen, in lijn met de procedurerichtlijn. Deze grensdetentie is vanzelfsprekend wel aan regels gebonden en mag niet lang duren, mede afhankelijk van hoe kansrijk de asielaanvraag is. Zoals gesteld hecht het kabinet eraan dat wanneer detentie wordt toegepast dat bestaande waarborgen worden gerespecteerd.

Zoals eerder met uw Kamer is gewisseld heeft het kabinet begrip voor de complexe situatie waar Polen zich in bevindt in relatie tot Belarus en ten aanzien van het beheer van de buitengrens. Polen ziet zich geconfronteerd met door het Belarussisch regime georkestreerde reisbewegingen naar de Europese Unie om de Unie zo, vanwege geopolitieke overwegingen, onder druk te zetten. Vanzelfsprekend blijft het, ook in situaties van instrumentalisering van migratie, van belang dat grensbeheer en asielopvang altijd plaatsvindt conform internationaal en Europees recht. Hieronder valt ook het recht om asiel aan te vragen, waarbij er sprake kan zijn van detentie aan de grens. Het kabinet heeft het belang van het respecteren van internationaal en Europees recht, transparantie en het toelaten van humanitaire hulp consequent op verschillende niveaus benadrukt richting de Poolse autoriteiten.

Vraag 4 en 5

Kunt u uitleggen hoe u bij uw Poolse ambtgenoot aandringt op gelijke behandeling van alle asielzoekers in Polen, ongeacht land van herkomst? Kunt u uitleggen hoe u, in multilateraal verband zoals bij de EU, aandringt op gelijke behandeling van alle asielzoekers in Polen, ongeacht land van herkomst?

Antwoord 4 en 5

In bilaterale contacten met Polen is de afgelopen maanden benadrukt dat het kabinet eraan hecht dat eenieder vlucht voor oorlog en geweld, ongeacht nationaliteit, een veilig heenkomen dient te kunnen vinden. Zo sprak de Minister van Buitenlandse Zaken met zijn Poolse collega Rau in brede zin over migratiebeleid en het belang van respecteren van mensenrechtelijke waarborgen. Dezelfde boodschap is verschillende malen hoogambtelijk, door de Nederlandse ambassade in Warschau, alsmede binnen verschillende EU-gremia, afgegeven.

Vraag 6 en 7

Bent u bereid zich nog meer in te zetten voor een menswaardige en gelijkwaardige behandeling van asielzoekers die via Wit-Rusland Polen binnenkomen, en kunt u uw antwoord toelichten middels concrete stappen en een tijdspad?

Bent u bereid binnen EU verband aan te dringen op het verbinden van consequenties als Polen het Europees recht en internationaal asielrecht blijft schenden jegens migranten?

Antwoord 6 en 7

Het kabinet hecht eraan dat lidstaten het Unierecht naleven, in het bijzonder wanneer dit fundamentele rechten betreft. Zoals uw Kamer bekend spreekt het kabinet zich hier ook over uit binnen relevante EU-gremia en in bilaterale contacten. Het kabinet zal dit blijven doen.

Dit is ook van belang omdat we als waardengemeenschap binnen de EU zorg moeten dragen voor het respecteren van de rechtsstaat en het Unierecht in het algemeen. Hierbij heeft de Europese Commissie een belangrijke rol, zoals in de Verdragen is vastgelegd. De Commissie ziet, als hoedster van de verdragen, toe op de naleving van Europees recht door de lidstaten. Op basis van artikel 258 van het EU-Werkingsverdrag kan de Commissie stappen ondernemen tegen een lidstaat die, naar het oordeel van de Commissie, diens EU-rechtelijke verplichtingen niet nakomt. Het kabinet hecht aan deze rol van de Commissie als onafhankelijke scheidsrechter.

Vraag 8

Kunt u op korte termijn antwoord geven op bovenstaande vragen?

Antwoord 8

De vragen zijn zo snel als mogelijk beantwoord.